

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเรื่อง

“เฉลิมบรมราชกุมารี นาฏยวรรณคดีสโมสร”: สหวิทยาการแห่งวรรณคดีการแสดง

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน พุทธศักราช 2558

จัดโดย

ภาควิชาวรรณคดี ภาควิชาดนตรี และ คณะกรรมการฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ร่วมกับ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร

และ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

วันศุกร์ที่ 18 กันยายน พุทธศักราช 2558 เวลา 8.30-17.00 น.

ณ ห้องประชุมและแสดงดนตรี ชั้น 2 อาคารจุฬารามณ์พิศาลศิลป์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. หลักการและเหตุผล

วรรณคดีไทยจำนวนมากไม่น้อยมีจุดประสงค์ในการแต่งสำหรับใช้เป็นบทประกอบการแสดง โดยเฉพาะการแสดงที่ได้รับการอุปถัมภ์จากราชสำนัก ประเภทหนัง โขน ละครใน ละครนอกของหลวง ละครพูด ปรากฏผ่านตัวบทวรรณคดีมรดกที่มีชื่อเสียง อาทิ รามเกียรติ์ อิเหนา ดาหลัง อุณรุท พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 1 บทละครนอก พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 2 บทละครพูด พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 6 ตัวบทวรรณคดีการแสดงเหล่านี้ยังมีการสืบทอด ศึกษา วิจัยอย่างกว้างขวางในหลากหลายมุมมองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์กรมวรรณคดีการแสดงผ่านพระราชกรณียกิจ ทั้งทรงพระราชนิพนธ์บทขับร้อง ทรงขับร้อง ทรงดนตรีไทย ตลอดจนทรงร่วมแสดงนาฏศิลป์ไทยหลายวาระ พระราชกรณียกิจนานยังความเจริญงอกงามแก่วงการวรรณคดีการแสดงอย่างสูงทั้งในด้านการอนุรักษ์ สืบทอด ศึกษาวิจัย และพัฒนาต่อยอดมรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติ

ในปีพุทธศักราช 2558 เป็นปีมหามงคลที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 5 รอบ ภาควิชาวรรณคดี ภาควิชาดนตรี และคณะกรรมการฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร และวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม เห็นสมควรจัดโครงการประชุมวิชาการระดับชาติเรื่อง “เฉลิมบรมราชกุมารี นาฏยวรรณคดีสโมสร”: สหวิทยาการแห่งวรรณคดีการแสดง ขึ้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวาระดังกล่าว เพื่อเป็นเวทีในการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ด้านวรรณคดีการแสดงจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัย/วิชาการด้านสหวิทยาการวรรณคดีการแสดงของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชนวิชาการในวงกว้าง

ผลงานวิจัย/วิชาการของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่

1) การสืบทอดภูมิปัญญาด้านการขับร้อง: กรณีศึกษาสำนักหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ของอาจารย์ภาณุภาค โมกขศักดิ์ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2553

2) ศิลปลังโยค: การใช้วรรณคดีไทยในงานจิตรกรรมของจักรพันธ์ โปษยกฤต ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจารณ์ อาจหาญ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2555

3) พระราชนิพนธ์แปลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ของอาจารย์ธรรป รื่นบรรเทิง ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2558

4) หนังสือในความดูแลของสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ: การศึกษาอนุภาคทางคติชนวิทยา ของอาจารย์รัตนพล ชื่นคำ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2558

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติดังกล่าวยังจะได้ดำเนินการโดยบูรณาการงานวิจัยของบุคลากรในคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับการเรียนการสอน (รายวิชา 01376334 วรรณคดีการแสดง) การบริการทางวิชาการแก่สังคม (แบบไม่มีรายได้) และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

นอกจากนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการเห็นเป็นโอกาสอันดีที่จะได้จัดทำหนังสือรวมบทความจากการประชุมวิชาการดังกล่าว เพื่อให้เกิดการรวบรวมองค์ความรู้ “สหวิทยาการแห่งวรรณคดีการแสดง” เผยแพร่แก่ผู้เข้าร่วมโครงการและเผยแพร่ยังห้องสมุดระดับสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมในวงกว้างต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน พุทธศักราช 2558

2) เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย/วิชาการด้านวรรณคดีการแสดงจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชนวิชาการ

3) เพื่อบูรณาการงานวิจัยของบุคลากรในคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการแก่สังคม (แบบไม่มีรายได้) และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

4) เพื่อจัดทำหนังสือรวมบทความจากการประชุมวิชาการ รวบรวมองค์ความรู้เรื่อง “สหวิทยาการแห่งวรรณคดีการแสดง” เผยแพร่แก่ผู้เข้าร่วมโครงการประชุมวิชาการและเผยแพร่ยังห้องสมุดระดับสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ

5) เพื่อให้ภาควิชาวรรณคดี ภาควิชาดนตรี ฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกิดความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร และวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ และเป็นที่ยึดมั่นในฐานะองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย งานด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ที่ปรึกษา: คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
หัวหน้าภาควิชาวรรณคดี
หัวหน้าภาควิชาดนตรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ: อาจารย์รัตนพล ชื่นคำ

4. ผู้เข้าร่วมโครงการ (กลุ่มเป้าหมาย)

นักวิชาการ ครู อาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป จำนวน 100 คน

5. กำหนดวัน เวลา และสถานที่จัดโครงการ

วันศุกร์ที่ 18 กันยายน พุทธศักราช 2558 เวลา 8.30-17.00 น. ณ ห้องประชุมและแสดงดนตรี ชั้น 2 อาคารจุฬารามณ์พิศาลศิลป์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

6. ลักษณะกิจกรรม

1. การจัดประชุมวิชาการ
2. การจัดทำหนังสือประกอบการประชุมวิชาการ
3. การแสดงประกอบการประชุมวิชาการ
4. การจัดนิทรรศการของนิสิตในรูปแบบ PDCA
5. การออกร้านหนังสือวิชาการ

7. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีการศึกษา 2558)		
	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน
1) จัดเตรียมโครงการ	→		
2) ขออนุมัติโครงการ	→		
3) ประสานงานกับวิทยากร	→		
4) ส่งจดหมายเชิญวิทยากรและผู้เข้าร่วม	→	→	
5) จัดทำหนังสือประกอบการประชุมวิชาการ		→	→
6) เตรียมความพร้อมของสถานที่จัดโครงการ		→	→
7) จัดโครงการประชุมวิชาการ			18 ก.ย.2558
8) ประเมินผลโครงการ			→

8. วิทยากร

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์พนพิศ อมาตยกุล
ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์
2. ศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต
ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณิต วิงวอน
ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานีรัตน์ จัตูหะศรี
ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรภรณ์ อัจหาญ
ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. อาจารย์ธรรบ รื่นบรรเทิง
ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. อาจารย์รัตนพล ชื่นคำ
ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
8. อาจารย์ภาณุภาค โมกขศักดิ์
ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
9. อาจารย์ไชยอนันต์ สันติพงษ์
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
10. นางสาวทิพวรรณ บุญส่งเจริญ
สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และหน่วยงานภาคีได้จัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน พุทธศักราช 2558
- 2) ได้เผยแพร่ผลงานวิจัย/วิชาการด้านวรรณคดีการแสดงจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชนวิชาการ
- 3) เกิดการบูรณาการงานวิจัยของบุคลากรในคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการแก่สังคม (แบบไม่มีรายได้) และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม
- 4) ได้หนังสือรวมบทความจากการประชุมวิชาการ รวบรวมองค์ความรู้เรื่อง “สหวิทยาการแห่งวรรณคดีการแสดง” เผยแพร่แก่ผู้เข้าร่วมโครงการประชุมวิชาการและเผยแพร่ยังห้องสมุดระดับสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ

5) ภาควิชาวรรณคดี ภาควิชาดนตรี ฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร และวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ และเป็นที่ยึดมั่นในฐานะองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย งานด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ

10. การประเมินผลและดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

- 1) มีผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 คิดเป็นจำนวน 80 คน (กลุ่มเป้าหมาย 100 คน)
- 2) ผลการประเมินความพึงพอใจได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 3.51
- 3) ได้หนังสือรวมบทความด้านวรรณคดีการแสดงที่สมบูรณ์ จำนวน 1 เล่ม

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเรื่อง

“เฉลิมบรมราชกุมารี นาถยววรรณคดีสโมสร”: สหวิทยาการแห่งวรรณคดีการแสดง

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน พุทธศักราช 2558

จัดโดย

ภาควิชาวรรณคดี ภาควิชาดนตรี และ คณะกรรมการฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ร่วมกับ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร

และ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

วันศุกร์ที่ 18 กันยายน พุทธศักราช 2558 เวลา 8.30-17.00 น.

ณ ห้องประชุมและแสดงดนตรี ชั้น 2 อาคารจุฬารามณ์พิศาลศิลป์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

8.30-9.00 น.	ลงทะเบียน รับหนังสือรวมบทความประกอบการประชุมวิชาการ ชมนิทรรศการ “เฉลิมศิลปภาพ มหรสพลสโมสร”
9.00-9.15 น.	พิธีเปิด
9.15-10.00 น.	ปาฐกถาพิเศษหัวข้อ “ปกิณกะเพลง ดนตรี นาฏศิลป์ ในราชสำนัก” ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์
10.00-10.45 น.	การบรรยายหัวข้อ “เสน่ห์ของบทละครในเรื่องอุณรุท พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” ศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เรื่องรักษลิขิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10.45-11.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
11.00-11.30 น.	การบรรยายหัวข้อ “ชื่ออะหลังรัศมีดาหลัง พากย์หนังไพบราจะมีไหน”: ความสำคัญของวัฒนธรรมการแสดงชาวมลายูในบทละครในเรื่องดาหลัง” ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานีรัตน์ จิตุทะศรี ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11.30-12.00 น.	การบรรยายหัวข้อ “การชำระตัวบทวรรณคดีการแสดงไทยของกรมศิลปากร” นางสาวทิพวรรณ บุญส่งเจริญ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน (ตามอัธยาศัย)

- 13.00-13.30 น. การบรรยายหัวข้อ **“นาถยววรรณกรรมไทยกับงานจิตรกรรมของจักรพันธ์ โปษยกฤต”**
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรภรณ์ อัจหาญ
ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 13.30-14.00 น. การบรรยายหัวข้อ **“การขับร้องประกอบการแสดงโขนละคร”**
อาจารย์ภาณุภัค โมกขศักดิ์
ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 14.00-14.30 น. การบรรยายหัวข้อ **“บทละครพูดพระราชนิพนธ์แปลของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว”**
อาจารย์ธรรป รื่นบรรเทิง
ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 14.30-14.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 14.45-15.15 น. การบรรยายหัวข้อ **“ความสัมพันธ์ระหว่างอนุภาคในภาพหนึ่งใหญ่กับคำพากย์-เจรจา
เรื่องรามเกียรติ์”**
อาจารย์รัตนพล ชื่นคำ
ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 15.15-15.45 น. การบรรยายหัวข้อ **“บทละครนอกแบบหลวง: การพินิจด้วยทศุ์กระบวนการแสดง”**
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณิต วิงวอน
ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 15.45-17.00 การบรรยายหัวข้อ **“แก้วหน้าม้า: การแสดงละครนอกแบบหลวง”**
อาจารย์ไชยอนันต์ สันติพงษ์
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
- การแสดงละครเรื่องแก้วหน้าม้า ตอนถวายนก
นาฏศิลป์ จากวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
ดนตรี จากภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 17.00 น. พิธีปิด